

Drwy'r Drysau

Crynodeb o'r Adroddiad: Drwy'r Drysau

Adroddiad am Bresenoldeb Disgyblion
yn yr Ysgol yn Sir Gaerfyrddin
drwy Lais Pobl Ifanc

Awst 2026

Ysgrifennwyd a chyflwynwyd gan:

Dr Emma Chivers

Megan Lewis

Mewn cydweithrediad â, ac
weddi'i gomisiynu gan:

CRYNODEB GWEITHREDOL

Y PROSIECT

Datblygwyd **Drwy'r Drysau: Deall Diffyg Presenoldeb Ymhlith Pobl Ifanc yn Sir Gaerfyrddin** er mwyn deall yn well y rhwystrau a'r cymhellion sy'n dylanwadu ar bresenoldeb pobl ifanc 11-16 oed yn yr ysgol, oddi mewn ac oddi allan i addysg brif ffrwd. Gall data am bresenoldeb ddangos pa mor aml mae pobl ifanc yn absennol, ond nid yw'n dangos o angenrheidrwydd pam nad ydynt yn mynychu'r ysgol, beth yw eu profiad o'r ysgol, yr hyn sy'n digwydd yn eu bywydau, na beth fyddai'n eu cynorthwyo i ymgysylltu'n fwy cadarnhaol ag addysg.

Roedd yr astudiaeth yn awyddus i symud y tu hwnt i ffigurau presenoldeb drwy wrando'n uniongyrchol ar bobl ifanc a dysgu am eu profiadau o addysg.

Ymwreiddiwyd yr astudiaeth mewn dull cyfranogol, seiliedig ar hawliau, ac fe'i llywiwyd gan Erthygl 12 o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol Cymru. Yn unol â strategaeth Sir Gaerfyrddin, sef Addysg Sir Gâr 2022-2032, defnyddiodd yr ymchwil ddull 'gwrando i wella', gan gydnabod bod pobl ifanc yn cyfrannu'n weithredol at ddeall y ffactorau sy'n ategu neu'n llesteirio'r arfer o ymgysylltu ag addysg.

PWY CYMERODD RAN

Rhodddwyd sylw i wrando ar y bobl ifanc hynny y gall eu profiadau fod yn llai amlwg mewn dulliau traddodiadol o ymdrin â data presenoldeb a llais disgyblion. Roedd y bobl ifanc hyn yn cynnwys rhai a oedd yn profi patrymau diffyg presenoldeb parhaus neu ddifrifol, rhai a oedd yn cael mynediad at ddarpariaethau amgen neu ddarpariaethau nad oeddynt yn rhai prif ffrwd, a rhai a oedd yn dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol.

Rhannodd mwy na 200 o bobl ifanc eu profiadau

137

o bobl ifanc
wedi llenwi'r
arolwg

69

o bobl ifanc
wedi cymryd
rhan mewn
grwpiau
ffocws

5

person ifanc
wedi cymryd
rhan mewn
cyfweiliadau
'llinell amser'
manwl

Cyfunwyd y dulliau hyn ag adolygiad tystiolaeth er mwyn archwilio patrymau ehangach ochr yn ochr â siwrneiau addysgol a phrofiadau unigol pobl ifanc.

DRYSAU AGORED A DRYSAU CAEEDIG

Llwyddodd profiadau pobl ifanc i lywio'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith Drwy'r Drysau.

Mae '**Drysau Agored**' yn cynrychioli'r cydberthnasau, y profiadau a'r amodau sydd, yn ôl pobl ifanc, yn eu helpu i fynychu'r ysgol, ymgysylltu ag addysg a theimlo cysylltiad ag addysg.

Mae '**Drysau Caeedig**' yn cynrychioli'r rhwystrau a'r profiadau sy'n ei gwneud hi'n anos i bobl ifanc fynychu'r ysgol ac ymgysylltu ag addysg.

Ar draws yr astudiaeth, disgrifiodd pobl ifanc y modd mae llesiant emosiynol, cydberthnasau, dymameg cyfoedion, systemau a rheolau ysgolion, yr amgylchedd ffisegol a synhwyraidd, a phrofiadau o ddysgu, yn rhyngweithio gyda'i gilydd i siapio a yw'r ysgol yn teimlo'n hygyrch, yn gefnogol ac yn werth ei mynychu.

Pur anaml y gwelwyd bod anawsterau o ran mynychu'r ysgol yn bodoli mewn gwagle. Yn bwysig ddigon, gall pobl ifanc brofi 'Drysau Agored' a 'Drysau Caeedig' yn yr un ysgol, gan ddibynnu ar y cydberthnasau, yr arferion, y mannau a'r sefyllfaoedd a ddaw i'w rhan.

YR HYN A DDYWEDODD POBL IFANC

DRYSAU CAEEDIG

Pethau Sy'n Gwneud yr Ysgol yn Anos

Disgrifiodd pobl ifanc amrywiaeth o brofiadau a all gyfrannu at orbryder, diffyg cyswllt, ac anawsterau o ran mynychu'r ysgol neu ymgysylltu â'r ysgol.

59%

yn sôn am bryderon, straen ac iechyd meddwl gwael

44%

yn dweud eu bod yn teimlo'n rhy flinedig neu eu bod wedi 'diffygio'

**10
BOB 3**

yn sôn am gydberthnasau anodd gydag athrawon

Hefyd, dywedodd pobl ifanc eu bod yn teimlo fel pe baent yn cael eu targedu ac fel pe bai neb yn gwrandao arnynt, a soniwyd am deimladau ynysig ac ymatebion cosbol, bwlio ac anawsterau cyfeillgarwch, amgylcheddau gorboblog a swnllyd, anghysur synhwyraidd, cyfyngiadau ar fynd i'r toiled, ac anawsterau o ran cyrchu neu gadw i fyny gyda'r dysgu.

Gallai cyfnodau o absenoldeb ynddynt eu hunain greu rhwystrau ychwanegol o ran dychwelyd i'r ysgol, yn cynnwys gorbryder ynglŷn â dal i fyny, ailgysylltu gyda chyfoedion ac ofni beirniadaeth.

DRYSAU AGORED

Pethau Sy'n Gwneud yr Ysgol yn Haws

Cydberthnasau cadarnhaol oedd y 'Drws Agored' pwysicaf a ddaeth i'r amlwg.

60%

o bobl ifanc yn dweud fod ganddynt o leiaf un oedolyn – naill ai oddi mewn neu oddi allan i'r ysgol – y gallent siarad gydag ef neu hi pan fyddent yn cael anawsterau i fynychu'r ysgol.

Yn arbennig, roedd pobl ifanc yn mawrbrizio oedolion a oedd yn gwrandao, yn deall eu hamgylchiadau, yn eu trin gyda pharch, ac yn cynnig cymorth cyson.

Hefyd, roedd cyfeillgarwch yn bwysig o ran cynnig cysylltiad a chymhelliant i bobl ifanc, a dywedasant eu bod yn mawrbrizio mannau mwy digynnwrf a diogel, hyblygrwydd, dysgu ymarferol a chymorth a oedd yn cydnabod eu hamgylchiadau unigol.

Yn achos pobl ifanc a fynychai ddarpariaeth amgen neu arbenigol, dywedasant fod amgylcheddau digynnwrf a llai o ran maint, ynghyd â chydberthnasau cefnogol, mwy o hyblygrwydd, dysgu ymarferol, ac ymdeimlad cryf o berthyn, yn cyfrannu at brofiadau mwy cadarnhaol mewn perthynas â mynychu lleoliadau addysgol ac ymgysylltu ag addysg. Er na ellir mynd ati'n syml i atgynhyrchu'r lleoliadau hyn mewn addysg brif ffrwd, maent yn cynnig mewnwelediad pwysig i'r amodau a gaiff eu cysylltu gan bobl ifanc â theimlo'n ddiogel, teimlo'n uchel eu parch, teimlo eu bod yn cael eu cydnabod, a theimlo eu bod yn gallu cymryd rhan.

AGOR Y DRYSAU: "PE BAWN I WRTH Y LLYW..."

Pan ofynnwyd i bobl ifanc beth fydden nhw'n ei newid er mwyn ei gwneud hi'n haws iddynt fynychu'r ysgol ac ymgysylltu ag addysg, gwelwyd bod eu blaenoriaethau, i raddau helaeth, yn adlewyrchu'r profiadau a bennwyd drwy gydol yr astudiaeth:

61%

Staff sy'n gwrandao go iawn ac yn deall

58%

Gwell cymorth pan fydd teimladau o orlethu neu pan fyddant o dan straen

55%

Gwersi sy'n teimlo'n ddefnyddiol ar gyfer bywyd go iawn

46%

Cael eu trin fel unigolion yn hytrach na chael eu trin fel "rhif yn unig"

42%

Ysgolion yn gwrandao ar bobl ifanc cyn cyflwyno rheolau

Hefyd, gofynnodd pobl ifanc am ddysgu mwy ymarferol a phersonoledig, mwy o hyblygrwydd, gwell mynediad at gyfleusterau a mannau diogel, llai o ymatebion cosbol a gweiddi, a chymorth a fyddai'n arwain at lai o straen wrth ddychwelyd i'r ysgol ar ôl absenoldeb.

Gyda'i gilydd, mae argymhellion y bobl ifanc yn cadarnhau pa mor bwysig yw cydberthnasau, ymddiriedaeth, cydnabyddiaeth, dysgu ystyrlon, galluedd a diogelwch emosiynol o ran siapio presenoldeb yn yr ysgol a'r modd yr ymgysylltir ag addysg. Hefyd, maent yn dangos pa mor werthfawr yw cynnwys pobl ifanc felartneriaid gweithredol yn y gwaith o lunio ymatebion i anawsterau presenoldeb.

ARGYMHELLION ALLWEDDOL

1. Cryfhau diwylliannau perthynol a chynhwysol mewn ysgolion
2. Creu amgylcheddau lle bydd pobl ifanc yn teimlo eu bod yn perthyn a'u bod yn bwysig
3. Ymwreiddio cyfranogiad ystyrlon mewn gweithgareddau sy'n ceisio gwella presenoldeb
4. Gwella cymorth cynnar ar gyfer materion emosiynol a llesiant
5. Adolygu arferion yn ymwneud ag ymddygiad, cynhwysiant a phresenoldeb drwy lens berthynol
6. Cryfhau llwybrau ailymgysylltu a phontio
7. Dysgu ar sail arferion effeithiol ledled lleoliadau amgen, cymunedol ac arbenigol
8. Cydweddu blaenoriaethau strategol drwy ddefnyddio sylfaen dystiolaeth gyffredin

Yn gyffredinol, dangosodd Drwy'r Drysau fod presenoldeb yn yr ysgol yn cael ei siapio gan ryngweithio cymhleth rhwng y canlynol: cydberthnasau, ymdeimlad o berthyn, llesiant emosiynol, diwylliant yr ysgol, dynameg cyfoedion, amgylcheddau ffisegol a synhwyraidd, a phrofiadau o ddysgu. Mae'r canfyddiadau'n cadarnhau bod presenoldeb disgyblion yn yr ysgol yn golygu mwy na 'bod yn bresennol', 'bod yn absennol' neu 'gydymffurfio', a'i fod hefyd yn golygu ystyried profiadau bob dydd pobl ifanc yn yr ysgol.

Yn y pen draw, mae gwella presenoldeb yn golygu mwy na galluogi rhagor o bobl ifanc i ddod Drwy'r Drysau; mae'n ymwneud â chreu amodau sy'n helpu pobl ifanc i deimlo eu bod yn perthyn a'u bod yn dymuno aros.

Goblygiadau ar Gyfer Ymarfer ac Argymhellion

Mae canfyddiadau Drwy'r Drysau yn awgrymu bod gwella presenoldeb yn gofyn am newid o ystyried presenoldeb yn bennaf fel mater o fod yn bresennol neu gydymffurfio tuag at ei ddeall o safbwynt ymgysylltu, perthyn, bod yn bwysig, llesiant, cyfranogiad a chynhwysiant. Dro ar ôl tro ar draws y canfyddiadau, disgrifiodd pobl ifanc bwysigrwydd diwylliant ysgol wrth ddylanwadu ar eu profiadau o bresenoldeb, ymgysylltu a llesiant.

Mae'r goblygiadau ar gyfer ymarfer ac argymhellion isod yn cael eu llywio'n uniongyrchol gan y safbwyntiau, y profiadau a'r awgrymiadau a gafodd eu rhannu drwy gydol yr ymgynghoriad. Nid yn unig maen nhw'n ceisio mynd i'r afael â rhwystrau penodol i bresenoldeb, maen nhw hefyd yn ceisio cryfhau'r diwylliannau, y cydberthnasau a'r systemau ehangach sy'n dylanwadu ar allu pobl ifanc i deimlo eu bod yn gallu ymgysylltu, cymryd rhan a ffynnu ym myd addysg.

Yn unol ag ymrwymiad y prosiect i gyfranogiad ystyrion a chyfathrebu hygyrch, mae canfyddiadau ac argymhellion allweddol hefyd wedi'u trosi i ffeithlun addas i bobl ifanc i gefnogi gwaith dosbarthu ymhlith pobl ifanc, ysgolion a rhanddeiliaid ehangach sy'n cymryd rhan (Atodiad 1).

1 Cryfhau Diwylliannau Perthynol a Chynhwysol Mewn Ysgolion

Parhau i gryfhau diwylliannau ysgol perthynol a chynhwysol sy'n hyrwyddo perthyn, bod yn bwysig, cyfranogiad ac ymgysylltu. Roedd adroddiadau pobl ifanc yn tynnu sylw

at bwysigrwydd teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, eu clywed, eu parchu a'u deall o fewn cymunedau ysgol.

Dylai dysgu proffesiynol gefnogi staff i ddatblygu arfer perthynol, dulliau adferol, ymatebion sy'n ystyriol o drawma a dulliau cynhwysol tuag at ymddygiad sy'n cynnal disgwyliadau uchel ac ar yr un pryd yn cryfhau cysylltiad, atebolrwydd a chefnogaeth. Dylid ystyried fframweithiau sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan gynnwys Fframwaith BELONG Reynolds a'r gwarant oedolion y gellir ymddiried ynddynt, ochr yn ochr â Fframwaith Cynhwysiant Perthynol Benedict a Braven.

Mae adroddiad diweddar Supporting Students to BELONG gan y Lost Boys Taskforce yn darparu enghreifftiau pellach sy'n seiliedig ar arferion o sut mae ysgolion yn defnyddio oedolion y gellir ymddiried ynddynt i gryfhau ymdeimlad o berthyn, ymgysylltu, presenoldeb a chyrhaeddiad, gan gynnig gwersi defnyddiol i ysgolion yn ystyried sut y gellid datblygu'r dulliau hyn yn eu cyd-destun eu hunain (Lost Boys Taskforce, 2026).

2 Creu Amgylcheddau Lle Bydd Pobl Ifanc yn Teimlo eu Bod yn Perthyn a'u Bod yn Bwysig

Cydnabod bod presenoldeb yn cael ei ddylanwadu nid yn unig gan bresenoldeb pobl ifanc o fewn cymunedau ysgol ai peidio, ond gan eu teimladau o ran cael eu gwerthfawrogi, eu parchu, eu clywed a'u gallu i gyfrannu'n ystyrion.

Dylai ysgolion ystyried sut mae polisïau, arferion, cydberthnasau a rhyngweithio bob dydd yn dylanwadu ar ymdeimlad pobl ifanc o berthyn a bod yn bwysig, gan gydnabod y rhain fel sylfeini pwysig ar gyfer ymgysylltu, llesiant, cyfranogiad a phresenoldeb. Dylai hyn gynnwys ystyried yr amgylchedd ffisegol a synhwyraidd, a oes teimlad o allu ymdopi â gofod ysgol ac a yw'n emosiynol ddiogel, ochr yn ochr â'r profiad o ddysgu fel rhywbeth hygyrch, ystyrlon a chyflawnadwy ai peidio.

3

Ymwreiddio Cyfranogiad Ystyrlon Mewn Gweithgareddau sy'n Ceisio Gwella Presenoldeb

Mae ymgynghoriad Drwy'r Drysau yn dangos gwerth creu cyfleoedd ystyrlon i bobl ifanc rannu eu profiadau o bresenoldeb, ymgysylltu a chyfranogiad, ac i ddylanwadu ar y newidiadau maen nhw'n credu fyddai'n gwella profiadau ysgol. Dylai gweithgareddau gwella presenoldeb yn y dyfodol adeiladu ar y dull hwn drwy ymwreiddio mecanweithiau parhaus sy'n mynd ati'n fwriadol i geisio, clywed ac ymateb i farn pobl ifanc sy'n profi anawsterau presenoldeb.

Dylid rhoi sylw arbennig i'r rhai y mae eu lleisiau yn aml yn cael eu cynrychioli leiaf, gan gynnwys pobl ifanc â phresenoldeb is, y rhai sy'n cyrchu darpariaeth amgen a'r rhai sy'n profi anfantais. Dylai cyfranogiad symud y tu hwnt i weithgareddau ymgynghori untro a chyfrannu'n ystyrlon at wneud penderfyniadau, datblygu polisi, gwella gwasanaethau a gwerthuso, gan sicrhau bod ymatebion yn parhau i fod yn seiliedig ar brofiadau bywyd pobl ifanc.

4

Gwella Cymorth Cynnar ar Gyfer Materion Emosiynol a Llesiant

Cydnabod llesiant emosiynol, gorbryder a gofid sy'n gysylltiedig â'r ysgol fel ffactorau arwyddocaol sy'n dylanwadu ar bresenoldeb.

Dylai ysgolion ac asiantaethau partner barhau i gryfhau dulliau adnabod ac ymyrryd yn gynnar, yn enwedig cyn ac yn ystod y cyfnod pontio o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd, i fynd i'r afael â rhwystrau emosiynol sy'n dod i'r amlwg cyn i anawsterau presenoldeb fwrw gwreiddiau. Dylai cymorth presenoldeb gael ei integreiddio â chymorth llesiant, gan gydnabod y berthynas agos rhwng iechyd emosiynol, perthyn, bod yn bwysig ac ymgysylltu.

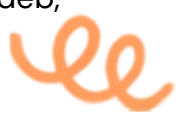
5

Adolygu Arferion yn Ymwneud ag Ymddygiad, Cynhwysiant a Phresenoldeb Drwy Lens Berthynol

Adolygu arferion ymddygiad, presenoldeb a chynhwysiant i ddeall yn well sut maen nhw'n cael eu profi gan bobl ifanc. Dylid rhoi sylw arbennig i sicrhau bod ymatebion yn hyrwyddo urddas, tegwch, cyfranogiad ac atebolrwydd wrth gynnal cysylltiad â dysgu, cydberthnasau a chymunedau ysgol.

Mae adroddiadau pobl ifanc yn awgrymu bod angen parhau i atgyfnerthu dulliau sy'n cyfuno disgwyliadau uchel â chefnogaeth a chynhwysiant perthynol, gan symud o ymatebion cosbol yn bennaf tuag at ddulliau sy'n ceisio deall anghenion sylfaenol, cynnal cydberthnasau a chefnogi atebolrwydd. Dylai hyn gynnwys ystyried sut mae arferion bob dydd, gan gynnwys ynysu, gofynion gwisg ysgol a'r gallu i gyrchu cyfleusterau, yn cael eu gweithredu a'u profi gan bobl ifanc, gyda sylw arbennig i degwch, cymesuredd, cysondeb, hyblygrwydd ac urddas.

6

Cryfhau Llwybrau Ailymgysylltu a Phontio

Parhau i ddatblygu dulliau cyson o gefnogi pobl ifanc sy'n dychwelyd i addysg ar ôl cyfnodau o absenoldeb. Dylai ailymgysylltu gydnabod bod absenoldeb ei hun yn gallu creu rhwystrau ychwanegol i ddychwelyd, gan gynnwys dysgwyr yn cael eu gadael ar ôl, diffyg cyswllt cymdeithasol, gorbryder a llai o hyder.

Dylai prosesau ailymgysylltu flaenoriaethu diogelwch emosiynol, ailadeiladu cydberthnasau, ailgysylltu â chyfoedion a chefnogi pobl ifanc i ddal i fyny heb ofn barnu na stigma. Dylid rhoi sylw arbennig i gefnogi cyfnodau pontio addysgol allweddol a lleihau rhwystrau i'r rhai sy'n teimlo diffyg cyswllt â dysgu.

7

Dysgu ar Sail Arferion Effeithiol Ledled Lleoliadau Amgen, Cymunedol ac Arbenigol

Nodi a rhannu'r arferion perthynol, amgylcheddol a sefydliadol y mae pobl ifanc yn eu disgrifio'n gadarnhaol o fewn darpariaeth amgen, lleoliadau arbenigol a gwasanaethau cymorth cymunedol.

Dylid rhoi sylw i ddulliau sy'n hyrwyddo perthyn, bod yn bwysig, hyblygrwydd, diogelwch emosiynol a chymorth wedi'i bersonoli, gan ystyried sut y gall yr egwyddorion hyn lywio ymarfer ymhellach ar draws lleoliadau addysgol prif ffrwd. Dylid archwilio cyfleoedd hefyd i gryfhau llwybrau a chydweithredu rhwng ysgolion, gwaith ieuenctid, darparwyr addysg eraill, gwasanaethau cymorth ieuenctid a darpariaeth gymunedol, gan gydnabod bod ymgysylltu a chefnogaeth yn aml yn digwydd ar draws lleoliadau dysgu ffurfiol, anffurfiol a heb fod yn ffurfiol. Dylai'r ffocws fod ar nodi egwyddorion trosglwyddadwy yn hytrach na cheisio ailadrodd darpariaeth amgen neu

arbenigol yn uniongyrchol, gan gydnabod gwahaniaethau o ran graddfa, staffio, adnoddau a chyd-destun sefydliadol.

8

Cydweddu Blaenoriaethau Strategol Drwy Ddefnyddio Sylfaen Dystiolaeth Gyffredin

Defnyddio canfyddiadau Drwy'r Drysau fel sylfaen dystiolaeth gyffredin i lywio a chryfhau datblygiadau strategol presennol ledled Sir Gaerfyrddin, gan gynnwys y Strategaeth Bresenoldeb, gwaith cynhwysiant ac ymgysylltu, datblygiadau Anghenion Dysgu Ychwanegol, dulliau Osgoi Ysgol ar Sail Emosiynol (OYSE), blaenoriaethau llesiant a chyfranogiad, a datblygu'r Cynllun Strategol Gwaith Ieuenctid pum mlynedd.

Mae'r canfyddiadau yn tynnu sylw at natur gysylltiedig presenoldeb, ymgysylltu, perthyn, bod yn bwysig, llesiant a chynhwysiant. Yn hytrach na datblygu ymatebion ar wahân i'r materion hyn, mae cyfle i gryfhau dull cydlynol ac integredig ar draws ysgolion, gwaith ieuenctid, darparwyr addysg eraill, gwasanaethau cymorth ieuenctid, gwasanaethau iechyd a phartneriaid cymunedol, gan weithio ochr yn ochr â phobl ifanc a theuluoedd. Mae trefniadau cydweithredol presennol yn darparu sylfeini cadarn ar gyfer y gwaith hwn a dylid parhau i'w datblygu a'u cydweddu.

Mae'r dystiolaeth a gasglwyd yn Drwy'r Drysau hefyd yn darparu ffynhonnell bwysig o dystiolaeth uniongyrchol gan bobl ifanc i gefnogi cynllunio strategol, datblygu gwasanaethau a gwerthuso yn y dyfodol. Dylai'r dystiolaeth hon lywio datblygiad y Cynllun Strategol Gwaith Ieuenctid pum mlynedd, ochr yn ochr â blaenoriaethau addysg, cynhwysiant, llesiant a chyfranogiad ehangach. Gallai dull gweithredu yn sgil dystiolaeth gefnogi trosi'r canfyddiadau hyn i newidiadau parhaus o ran ymarfer. Mae adnoddau Supporting School Attendance y Sefydliad Gwaddol Addysgol, gan

gynnwys yr adnodd myfyrio a chynllunio a phodlediad ategol Evidence into Action, yn darparu adnoddau ymarferol i ysgolion ymgysylltu â thystiolaeth presenoldeb a'i defnyddio i lywio dulliau sy'n ymateb i anghenion a chyd-destun eu lleoliad eu hunain (Sefydliad Gwaddol Addysgol, 2024a; 2024b). Mae'r adnodd A School's Guide to Implementation yn darparu fframwaith pellach seiliedig ar dystiolaeth i gefnogi ysgolion i ystyried yr hyn sy'n ymarferol yn eu cyd-destun ac i weithredu a chynnal newidiadau yn ymarferol (Sefydliad Gwaddol Addysgol, 2024c).

Mae'r canfyddiadau yn cefnogi ymhellach uchelgeisiau rhanbarthol i gryfhau llais a rheolaeth, cyd-gynhyrchu a gweithio mewn partneriaeth gyda phlant, pobl ifanc a theuluoedd, gan sicrhau bod datblygiadau strategol yn y dyfodol yn parhau i fod wedi'u seilio ar dystiolaeth uniongyrchol, profiad bywyd a chyfranogiad ystyrlon (Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru, 2025).

Casgliad

Yn gyffredinol, mae canfyddiadau Drwy'r Drysau yn dangos bod presenoldeb yn yr ysgol yn cael ei ddylanwadu gan ryngweithio cymhleth rhwng y canlynol: cydberthnasau, ymdeimlad o berthyn, llesiant emosiynol, diwylliant yr ysgol, dymneg cyfoedion, yr amgylchedd ffisegol a synhwyrdd, a phrofiadau dysgu. Tynnodd pobl ifanc sylw yn gyson at bwysigrwydd teimlo eu bod yn cael eu clywed, eu parchu, eu gwerthfawrogi a'u cefnogi, a phrofi'r ysgol fel rhywle lle maen nhw'n teimlo eu bod yn gallu perthyn, cymryd rhan ac ymgysylltu. Mae eu hadroddiadau hefyd yn dangos mai anaml iawn y caiff rhwystrau i bresenoldeb eu profi ar wahân, ond eu bod yn gallu datblygu drwy ryngweithio rhwng ffactorau emosiynol, perthynol, addysgol ac amgylcheddol.

Mae'r canfyddiadau'n atgyfnerthu pwysigrwydd symud y tu hwnt i ddeall bod presenoldeb disgyblion yn yr ysgol yn golygu mwy na bod yn bresennol, bod yn absennol neu gydymffurfio, tuag at ddull sy'n ystyried profiadau bob dydd pobl ifanc yn yr ysgol. Mae'r gwahaniaeth rhwng 'Drysau Agored' a 'Drysau Caeedig' yn tynnu sylw at sut y gall cydberthnasau, arferion, amgylcheddau a systemau naill ai gefnogi cysylltiad a chyfranogiad neu gyfrannu at ddiffyg cyswllt ac ymddieithrio. Yn bwysig, mae profiadau pobl ifanc yn dangos bod y 'Drysau Agored' a 'Drysau Caeedig' hyn yn gallu bodoli o fewn yr un ysgol, gan bwysleisio pwysigrwydd creu diwylliannau ysgol perthynol, cynhwysol ac ymatebol yn gyson.

Mae Drwy'r Drysau hefyd yn dangos gwerth gwrando'n uniongyrchol ar bobl ifanc, yn enwedig y rhai y gallai eu profiadau fod yn llai gweladwy ymhlith dulliau traddodiadol o ymdrin â phresenoldeb a chyfranogi. Cynigiodd pobl ifanc gryn fewnwelediad i'r rhwystrau maen nhw'n eu profi a'r newidiadau maen nhw'n credu y gallai wneud yr ysgol yn lle haws i ymdopi ag ef, ac yn lle mwy ystyrlon a chroesawgar. O ganlyniad, dylai eu safbwyntiau barhau i fod yn ganolog i ddatblygu, gweithredu a gwerthuso dulliau o ymdrin â phresenoldeb ac ymgysylltu yn y dyfodol.

Drwy ddefnyddio'r dystiolaeth leol hon ochr yn ochr ag ymchwil ehangach, ymarfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac arbenigedd proffesiynol, mae gan Sir Gaerfyrddin gyfle i droi'r canfyddiadau hyn yn gamau gweithredu mewn ffyrdd sy'n ymatebol i gyd-destunau ysgolion gwahanol ac yn ymarferol i'w gweithredu a'u cynnal. Yn y pen draw, mae gwella presenoldeb yn ymwneud â mwy na galluogi rhagor o bobl ifanc i ddod drwy'r drysau; mae'n ymwneud â chreu'r amodau sy'n eu helpu i deimlo eu bod yn perthyn ac eisiau aros.

Darllenwch yr Adroddiad Llawn

Adroddiad am Bresenoldeb Disgyblion yn yr Ysgol
yn Sir Gaerfyrddin drwy Lais Pobl Ifanc

ENGLISH

CYMRAEG

Sganiwch i gael mynediad at yr adroddiad cyflawn

Awst 2026